

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Koroških 120.000 Slovencev nima niti jedne slovenske šole.

Bratje koroški nimajo nobenega poslanca, ki bi jih v državnem zboru zagovarjal in branil zoper kruto ponemčevanje. Zato jih je naš štajerski državni poslanec g. dr. Vošnjak nedavno obiskal in dobro podučil o žalostnih šolskih razmerah tamošnjih dne 27. januarja javno vprašanje ali interpelacijo napravil do naučnega ministra. Ona se glasi:

„Po Krškem škofijskem šematizmu za leto 1882 šteje Koroška 108.992 Slovencev v 117 farah s slovensko službo božjo, in 20.282 prebivalcev v 17 farah z mešano nemško in slovensko službo božjo, toraj vsega skupaj 120.000 Slovencev, ki vsi skupaj prebivajo v južnih okrajih koroških.“

C. k. deželni šolski svet koroški je pa z odlokom od 24. julija 1872, št. 1842, ljudske šole po okrajih, kjer Slovenci prebivajo, razdelil v tri vrste:

1. V ljudske šole z nemškim učnim jezikom, v katere je pa vrstil tudi šole čisto, ali vsaj večidel slovenskih okrajov, kakor v Žrelcu, Krumpendorfu, Gospej Sveti, St. Martinu, Blatnem gradu, Otmanjih, Porečah, Čajučah, Velikovu, Podklostru in Vratah;

2. v ljudske šole, v katerih je iz pričetka učni jezik slovenski; vendar pa se mora nemščina že precej v prvem letu gojiti, in ako je le mogoče, že v drugem letu izključljivo kot učni jezik rabiti,

3. v ljudske šole s slovenskim učnim jezikom in nemščino kot učnim predmetom.

V to zadnjo vrsto pa niso postavili prav nobene ljudske šole, ampak vse tako imenovane slovensko-nemške šole so vtaknili v drugo vrsto, dasiravno je več občin reklo, da naj se nemški jezik, čigar znanje je želeti, v ljudskih šolah kot učni predmet sicer podučuje, da pa sploh se za more vspešno podučevati le v maternem jeziku.

C. k. deželni šolski svet koroški se pa ni prav nič oziral na pritožbe posameznih občin kakor sv. Jakoba v Rožni dolini, v Svečah in Bistrici zaradi zanemarjanja slovenskega materne jezika po ljudskih šolah, ter je preziravši pravi namen ljudskih šol kot njih glavni namen povdarjal priučitev nemškega jezika.

Učiteljem se je pri vsaki priliki priporočalo, da naj se že v prvem letu pri poduku kolikor mogoče poslužujejo nemškega jezika, in deželni šolski svet je z odlokom od 11. aprila 1877, št. 867, celo razglasil, da bo priznanje petletnih doklad odvisno od podučevanja v nemščini.

V neki od koroškega deželnega šolskega sveta izdani, in učiteljem na ljudskih šolah po slovenskih okrajih namenjeni knjižici „Anleitung zur gesprächsweisen Einführung slovenscher Kinder in die deutsche Sprache, se učiteljem priporočila, da naj s podukom v nemščini prično precej pri otrocih, ki so še le v šolo vstopili in naj z njimi govore le nemški, akoravno jih otroci morda ne bi razumeli. Posamezni učitelji se v svoji gorečnosti za ponemčevanje celo tako daleč spozabijo, da slovenskim otrokom prepovedujejo celo v privatnem pogovoru med seboj slovenski, in da na šolsko tablo zapisujejo nespremenljivi stavek: „Tukaj moraš le nemški govoriti!“

Ker v učiteljski pripravnici v Celovci slovenski jezik še za slovenske pripravnike ni zapovedan in se toraj tudi pri prekušnjah ne izprašuje, pridejo učitelji v službe, ne da bi zadostno umeli materni jezik svojih učencev, in večasih ga še celo prav nič ne umé. Od 157 v slovenskih okrajih koroških nastavljenih učiteljev jih 53 slovenski prav nič ne zna, večina od drugih jih zna komaj nekoliko slovenski govoriti, pravilno pisati pa jih zna le prav malo.

Slabi nasledki tega nenaravnega podučevanja se čedalje bolj kažejo; otroci, ki pridejo iz ljudske šole, svojega lastnega maternega jezika ne znajo ne brati ne pisati, nemščine se pa tudi niso toliko naučili, da bi znali nemške tiskovine pre-

birati. Od tod pa pride, da v splošnji oliki žalibog hudo zaostajajo, da pravna in verska zavest čedalje bolj slabi, da svoje gospodarstvo slabo oskrbljujejo, in da vidno hira ljudsko blagostanje.

Zarad teh slabih нравnih in verskih nasledkov izročilo je 97 v slovenskih okrajih podučevajočih katehetov 11. marca 1878 deželnemu šolskemu svetu vtemeljeno prošnjo, da bi učiteljem zaukazal otroke podučevati na podlagi njih slovenskega maternega jezika, ta jezik do petega leta rabiti, otroke vaditi, da zamorejo svoje misli pismeno v svojem maternem jeziku izraziti, in še le v zadnjih treh letih nemščino kot učni jezik rabiti. Teh 97 katehetov se sklicuje na to, da jim je pri sedanjih razmerah nemogoče, krščanski nauk uspešno podučevati, ker otroci slovenskega katekizma ne znajo brati, nemškega pa ne umejo ne. Dasi je knezoškofjski ordinarijat krški toplo priporočal to prošnjo, sta jo vendar le deželni šolski svet in c. k. naučno ministerstvo, do kterega se je bila vložila pritožba, zavrgla, in se je ministerstvo pri tem sklicevalo na avstrijsko šolstvo pred l. 1848 (!), ko so bile vse obstoječe šole večidel nemške, ter je slovenski duhovščini priporočalo, naj nikar ne moti obstoječega reda.

Gledé na te, duhu in jasni določbi ljudske šolske postave in državnih osnovnih postav nasprotujoče razmere ljudskega šolstva v slovenskih delih Koroške drznejso si podpisani prevzvišenega gosp. naučnega ministra vprašati:

1. Ali mu je znano, da za 120.000 Slovencev, ki skupno prebivajo na južnem Koroškem, ni ne jedne ljudske šole s slovenskim učnim jezikom, in da od 157 v slovenskih okrajih podučevajočih ljudskih učiteljev njih 53 slovenskega jezika ni čisto nič zmožnih, ostali pa znajo le nekoliko slovenski govoriti?

2. So mu li znani slabi nasledki tega materni jezik čisto prezirajočega podučevanja, ki zavira duševni napredek, zadušuje versko-nravni čut, in podira ljudsko blagostanje med slovenskim prebivalstvom na Koroškem?

3. Hoče li skrbeti, da bo ljudska šola tudi za koroške Slovence spolnovala svoj naravni, v ljudskih šolskih postavah odločeni namen, in da se bodo za ljudske šole po slovenskih okrajih koroških nastavljali le taki učitelji in šolski nadzorniki, ki so slovenskega jezika v besedi in pisavi zmožni?"

Gospodarske stvari.

Konjerejsko društvo Štajersko.

Dvoje društev je, ki močno in očividno tudi srečno vpliva na povzdigo gospodarstva na Štajerskem. Prvo je kmetijska družba štajerska, drugo pa konjerejsko društvo štajersko. Slovencem osorno sovražno ni nobeno. Oboje dobiva državne, de-

želske in pogosto tudi okrajne podpore; tedaj doplačujemo tudi Slovenci. Sami osnovati si takšnih društev ne moremo, s kranjskimi združiti se ne kaže, tedaj je svetovati, da se Slovenci povsod za delovanje omenjenih dveh društev zanimamo in v spodnjem Štajerskem pristopimo v tolikem številu, da odločujemo. Toda v tej reči spregovorimo še drugokrat podrobneje. Denes poročamo o konjerejskem društvu in njegovem občnem zboru v Gradci dne 18. januarja t. l.

Navzočih bilo je mnogo konjerejcev, katere je predsednik g. plem. Haupt v primernem nagovoru pozdravil. Račun kaže, da je l. 1881 ostalo v blagajnici 540 gl. Dohodkov bo letos 6800 gl. in blizu toliko stroškov. Na premiranje prignalo se je lani 784 konj. Kde bi se naj letos vršilo premiranje, to še ni določeno. Nasvetuje se: Radgona, Ljutomer, Ptuj, Žavec in Brežice. Kot distriktni predstojniki izvoljeni so: za Lipnico g. M. Holzer, za Ljutomer g. Jožef Steyer, za Žavec g. Jožef Lenko pri sv. Petru, za Sv. Julij g. Štef. Plansteiner v Krajničici. Srebrno društveno svetinjo prisojeno dobil je g. Fr. Premru plem. Premerstein, ces. kr. okrajni glavar Ptujski, bronasto svetinjo: g. Fr. Cukula v Gomilskem; priznalno diplomo: g. Jož. Lenko pri sv. Petru; kot vrli konjerejci zapisani so gospodje: Anton Jan v Skalab, Jož. Gril in Jan Bezjak pri sv. Andraži, Jožef Jelen pri št. Ilji, in Martin Tamše. Zbrani društveniki naročijo ravnateljstvu, naj se potegne za to, da deželni zbor zopet imenuje koga za živinozdravnika v Gornjem gradu in da se ohrani podkovaška šola v Gradci. Glavarški okraj Brežiški pripisal je se V. konjerejskemu okolišu. Vsled tega bodo tamošnje konje in konjerejstvo ocenjevali po pravilih za težke uprezne konje. Naposled je še prosil g. predsednik, naj društveniki skrbijo, da bodo gospodarji z dragimi žrebci varčno ravnali in lepih kobil plemenskih ne inam prodavali.

Kako Amerikanci iz suhe ilovice opeko delajo.

Nakoplje se ilovica, bodi si na novo iz zemlje ali pa že iz napravljenih kupov, se premele in preseje skozi primerno sito in tako vseh tujih stvari, zlasti drobnih kamečkov očisti. Kamenčki opeko našo narejeno zelo kvarijo, ker že žgano opeko pri prvi priložnosti razženejo. V hidravlični preši ali vodeni preši se potem ilovična moka v podobo opeke v trdo stvar stisne.

Pri tem delu odpade potreba prostora za sušenje narejene opeke in vrh tega se more opeka prešati po zimi in po letu brez ozira na letni čas in vreme brez vsega prestanka. Vrh tega se pa še pri žganju prešane opeke mnogo drv prihrani.

Tako suho narejena opeka je prav trda in trdna. Tudi ne poka in ne od zvunaj na znotraj ne razpada. Taka opeka se more nežgana v nastropje visoka poslopja pozidati, če je jim bila

podlaga iz kamenja položena. Žgana pa je dosti boljša od navadne opeke. Zidarju pa je treba vedeti, da je taka opeka težja in manj luknjičasta, da se zna potem ravnati.

Vojska mišim.

Letošnja rahla zima je tem škodljivcem zelo ugodna. Zato je jim treba povsodi tam, kjer se v večem številu prikažejo, vojsko napovedati. Le skupno delovanje vseh sosesk, kjer se ti škodljivci prikažejo, more jim do živega priti. Zato je treba vse žile napeti, da se ti pogubni glodavci vgonobijo, naj se pobijajo, voda v luknje naliva, z zemeljskim svedom ali hmelnim železnim kolom luknje v zemljo narejajo, v ktere potem mišaki pocepajo, ali naj se fosforovi ali stribninovi svalki rabijo, se vé da, z vso potrebno sprevidnostjo, da druge koristne živali ali celo ljudje škode ne trpijo, s kratko besedo, naj se vse počne, da se tem škodljivcem do živega pride. Naj nihdo ne misli in se zanaša, češ, bode že mraz, mokrota in megla miši pokončala, vsak naj se vzdigne proti ljutemu sovražniku s krikom: „Smrt mišim!“

Repa konjem.

Kakor krompir, tudi repa ni konjem kaj pridna krma. Za vprežne vole je pa repa dobra krma, zlasti, kadar se poleg repe volom še zadosti krepke krme v primerni množini poklada.

Dopisi.

Iz Maribora. (Slovenci od g. prof. Šumana.) V 2. številu „Slov. Gosp.“ se je pri tiskanju vrinola pomota, da je bil Popovič rojen 5. februarja 1705. Krstna knjiga v Vojniku poroča tako: „V februarju 1705, devetega je bil krščen Janez Žiga, zakonski sin očeta Antona Popoviča in žene njegove Marjice. Botra sta bila presvitli gospod grof Janez Žiga Schrattpach in Neža Rupnica, udova, (Pozikar), tukajšnji kaplan“. — Kdor se hoče osvedočiti, da je Pop. v istini rojen v Arclinu, vesnici oddaljenej blizu $\frac{1}{4}$ ure od Vojnika, naj pogleda dotična poročila v Schmutz-ovej knjigi: „Hist. topogr. Lex. v. Steyermark“ pa „Biograph. Nachr.“, koje je spisal Winklern. Izvedel bo tam tudi, da so se sodnijska opravila, pripadajoča grajščini Arclinskeje, opravljala v Zalogu pri Žalcu, in da je bil ravno v tej dobi lastnik Zaloga grof Schrattpach. Da je Štefan Modrinjak umrl 8. okt. 1827, priča župnijska matica pri sv. Miklavžu. Isto tako priča za 7. febr. za smrtni den Volkmerjev župnijska matica pri sv. Vrbanu. „Vedež“ je bil prvokrat natisnen l. 1838. Na čelu knjižice, tiskane v bohoričici, berem: Novi vedež za smeh ino časkratnje Slovencom. V Gradci natisnili A. Lejkamovi nasledniki 1838. Na 3. in 4. str. je „opomin“. Na strani 97 in 98 je: „Erklärung einiger Lokalismen . . .“ pa

kazavec“. V mojej knjižici, koje mi je podaril č. g. Miha Lendovšek, manjkajo listi od str. 30 do 43. — Drugi natis, tudi v bohoričici, ima takovo čelo: „Novi vedež za smeh in časkratnje Slovencom. Drugi pobolšan ino povečani natis V Gradci natisnjen s Tancerovimi pismenkami“. 96 strani. Letnice nikjer ni videti. Drugi natis ima manje soli, ko prvi. — G. Matevž Subač, cand. prof. na Dunaji, pa hrani rokopis rajnega Jakoba Košarja: „Ti novi vedež. En časkratež za Slovence“. Rokopis je poln ne samo soli, nego tudi „prpra“. Čisto spodaj stoji z malimi črkami zapisano: „Dober mož“, t. j. — Gutmann. Več po priliki v Kresu.“ Dr. Jožef Pajek.

Iz ptujskega okraja. (Okrajni šolski svet.) Bralcem „Slov. Gosp.“ je znano, ka so tako zvani liberalci dne 27. septembra mesca lanskega leta iz skupščine okr. zastopa pobegli, ker so videli, da so v manjini, in zato ne bodo mogli pri volitvi zmagati in spraviti v okrajni šolski svet onih, koje so nameravali. Imeli so namreč na rovaži tri dohtarje: Mihaliča, Breznika in Strafello, dalje na steklo hujskanje vedno pripravnega Piska in „Ehregabe“ po našem Judažgroš — Ferka; tedaj najnevarneje sovražnike našega jezika in ljudstva. Navajeni le samo zapovedavati in kmetski stan strahovati, moral njim je pobeg sicer svojevuljen itak sree stiskavati, kajti eden izmed njih ni se mogel zdržati ter je prav neotesano razžalil naše odlične deželne posestnike kričajoč: Os pauern plaipce paj enkre pflug. Ker naših takrat ni bilo v dovoljnem številu navzočih, morali so se tudi oni raziti in za mesec dni zopet svoja opravila zapustiti in se skupiti, in takrat njih trud in požrtvovanje ni bilo zapstoj. Gospodje „liberalci“ so sicer zopet pobrali svoja šila, fêgêže in kopita in se zagrozili, ka bodo se, sam večni Bog vé, kam vse, pritožili, in da se pre mora vse zavreči, kar goder bo se brez njih sklenolo.

In res napisal je g. dr. Mihalič dolgo, dolgo proti g. načelniku in celej narodnej stranki kaj sovražno tožbo, koje je podpisal se veda tudi sladki očko Kaiser in od Slovencev v okrajni zastop zvoljena po sili nemčurčeka Vojsk in Šoštarič. Ali v Gradci se je ta, prek in prek strastna pritožba pod klop vrgla, in s tem obveljalo je vse, kar je narodna stranka samostojno sklenila. Kaj se imamo iz tega naučiti? Odgovor: Prvič naj le vselej vsi našinci pridejo k seji in naj nijeden nikoli ne izostane, kajti če to storimo, onda bomo tudi brez onih mogli postavno sklepati, to je, kar sklenemo bo obveljalo, če se oni tudi na glavo postavijo. Kmetski glas velja v skupščini ravno toliko kakor postavim Strafellov, nič več pa nič manje, in če je 21 narodnjakov navzočih, se beguncem lehkega srca reče: srečen pot! Drugič, da bodo se svetlemu cesarju vselej zvestim Slovincem vse pravice pripoznale, koje goder uživajo drugi narodi našega cesarstva; tako je po pravem in to je tudi stalna volja cesarjeva. Tret-

jič, da se cesarstvu, veri in našemu narodu protivnej „liberalnej“ svojati strupeni zobovi pipati počinjajo. Govori se, ka še naši liberalci niso zadovoljni s klafuto, po katero so si v Gradec hodili, in da bodo se pre še dalje „švarali“ proti krivicam, koje njim Slovenci posebno pa g. načelnik nanašajo. Naj le! Bomo že zvedeli, kaj bo se njim odgovorilo. Nazadnje še nekaj sicer že mnogokrat povedanega: Svetli cesar pripoznali so vsem narodom jednake pravice, kajti vsi morajo jednako dače plačevati; Nemci pa, ali ne vsi, — kajti mnogo njih, postavim Tirolci, Gorno-avstrijci veliki del gorno-štajerskih kmetov in še drugi, želijo tudi nam vse od cesarja pripoznane pravice, — ampak le samo oni, ki se za „liberalce“ imajo, to je ti isti, ki sami ničesar ne verjejo, in bi tudi našim kmetom sv. vero radi vzeli, in njihovi pomagači, grdobni nemškutarji, protivijo se s vso silo proti ravnopravnosti Slovencev, in bi nas radi narodno zadušili; v ta namen so posebno s tistim „šulferrajnom“ počeli rogoviliti, z Judaževimi groši učitelje kvarjati in proti Slovincem hujskati, poštene narodnjake črniti, posebno duhovni stan, ki njim je najhuji trn v peti. In itak najde se tu pa tam kak kratkovidnež, ki take baže ljudem v past gre, če ga sladko nagovorijo, liter vina plačajo, in ga hvalijo, ka pre dobro nemški vé. Ljubi Bog sveti! smili se čez vse, in daj tudi takim norcem pameti!

Iz Šalovec. Naš sedanjí občinski predstojnik toži prejšnjega predstojnika J. K. zaradi neke opeke in apna, ki jo je J. K. baje prodal in denarje v svoj prid obrnil. Bila je preiskava, pa J. K. niso obsodili, ker je nekriv. Sedanjí predstojnik, kakor je tudi sam obstal, je apno od J. K. kupil in to znal, da je občinsko blago. Če je J. K. kriv tatvine, je predstojnik sokrivež. Kaj pa potem hoče? Tožbo sta Središki Zobovič in sedanjí predstojnik skovala in nekterim odbornikom podpisati dala, ki so le mislili, da za neko cesto podpisujejo. Tožba se je pa napravila, ker je dopisnik iz Šalovec sedanjemu županu že večkrat resnico povedal in ker omenjeni župan krivo misli, da je J. K. dopisom začetnik. Svetovali bi poprek Šalovskim odbornikom, naj zasukanega Zoboviča odpravijo in dobro pogledajo, kaj bodo drugokrat podpisali. Taki kuharji, kakor Zobovič, za Šalovčane dobre župe kuhali ne bodo. To pa obečamo, da ne bomo mirovali, ampak brez obzira po nemškutarjih in po Zoboviči in njegovih pokroviteljih udrihali, dokler nam bodo, kakor do sedaj, dajali toliko povodov in uzrokov.

R.

Iz Celja. (Posojilnica) je sledečo poročilo na posestnike svojega delokroga razposlala, katero mi zaradi splošne važnosti s tem v javnost spravimo. „Pretečeno leto se je ustanovila tukaj v Celji Posojilnica, to je neko društvo, katero ima po postavi pravico, da sme sprejemati bodisi že od kogarkoli denarje v shrambo in sicer proti obrestim, ki pa sme tudi denar izposojevati, toda

le samo svojim društvenikom. Da postaneš društvenik ali ud posojilnice, da ti sme toraj posojilnica denar dati na posodo, je treba, da vzameš vsaj en opravljeni delež posojilnice za 10 gold. in da vplačaš 2 fl. vstopnine. Onih 10 fl. ostane tvoja lastnina, od njih se ti plača petprocentnih obresti na leto in ta znesek se ti povrne, če stopiš iz društva. Ona 2 fl. vstopnine pa zapadeta ter se prištejeta posojilnični zalogi. Za tega voljo vsakdo, ki je že od posojilnice denarjev na posodo dobil in je postal njeni ud, najboljše stori, da onih 10 fl. več ne tirja nazaj, da toraj iz društva ne izstopi, kajti če bi hotel pozneje zopet pristopiti in prositi za posojilo, bi moral vnovič 2 fl. vstopnine plačati. Kdor je pa postal enkrat ud posojilnice z 10 fl. in je vplačal 2 fl. vstopnine, ima pravico, večkrat na podlagi onega vplačanega zneska tirjati posojilo. Ker so pri današnjih denarnih stiskah tudi boljši posestniki včasih prisiljeni, da si morajo denarjev iskati na posodo, in ker posojilnica takim svojim udom, ki so že dalje časa njeni društveniki, ako ob enem z drugimi prosijo za posojilo, ki so še le pristopili v društvo, pri enakih razmerah rajše denar izposojuje — bi bilo pač dobro, da vsak posestnik ali obrtnik, če le zmore 12 fl., precej temu društvu pristopi in da ostane do tistega časa, keदार mu bo treba denarjev iskati na posodo. Denar se posojuje na osebni kredit, s tem, da dolžno pismo podpišeta tudi 2 zanesljiva poroka. Posojila potem ni treba vknjiževati ali intabulirati. Če zdaj pomisliš, koliko stroškov stane cenitev zemljišč, keदार hočeš denarjev imeti od hranilnice ali šparkase, koliko stroškov te prizadene vknjiževanje ali intabuliranje posojila, koliko zopet, da se ti dolg izbriše iz zemljiščne knjige, pač lahko sprevidiš, da še vedno boljše in ceneje shajaš, vsaj prve 4 ali 5 let, če pri posojilnici za posojilo tudi 7 procentov plačuješ, kakor pa če se mora zemljišče po sodnijski poti ceniti in se mora potem dolg intabulirati. Kdor toraj posojilo nagloma potrebuje, pa ga ne misli obdržati na več let, boljše stori, če se zanj obrne do posojilnice; kdor pa potrebuje posojilo na več kakor 5 let, ta naj prosi zanj pri hranilnici. (Konec prih.)

Iz Celja. (Odgovor.) Popotnik se je začudil čez izjavo v zadnjem listu „Slov. Gosp.“ vsled ktere se pet učiteljev za ustanovitelje Popotnikove razglašajo in ob enem slovesno naznanja, da niso več v nobeni dotiki s tem listom in da hočejo Učit. Tovarisha podpirati. — Kdor hoče kot ustanovitelj kakega lista veljati, ta mora imeti za to sredstva, t. j. denar in pa zadosti spretno pero. Kar se prvega tiče, niso dali ti gg. do zdaj še krajcarja v Popotnikovo torbico razun enega, ki je bil pol leta naročnik in plačal 1 fl. 50 kr., kar se tiče pa družega, je moral založnik razun treh vse rokopise od prvega do zadnjega, kolikor jih je do zdaj „Pop.“ prinesel, pred natisom popravljati in piliti. Koliko in kaj je vsak teh gg.

za „Pop.“ napisal, to spričuje „Pop.“ sam in jeden še čerkice pisal ni. — Dalje pa bi morali ti g. g., če so res vstanovitelji, to dotičnim oblastnikom naznaniti, kakor tiskovna postava zahteva. Kje so to naznanili? Ali ne nosi Popotnik z vsakim listom svoje postavne firme seboj? Zakaj niso protestirali zoper firmo? — Ko bi bilo res vse le na teh gg. ležeče, Popotnik bi ne bil zagledal nikdar belega dne. — Da Uč. Tovarišu svojo podpora obetajo, je popolnoma prav in „Pop.“ „Tovarišu“ tega ne zavida, pač pa znabiti ta podpora ne bo mnogo večja, kakor je bila ona v znani basni: Gad in belouška. — Konečno pa: K čemu je bilo treba vse to med svet raztrobiti? Ali so res spisi teh gg. tolike važnosti, da more ves slovenski svet to vedeti? Ali so hoteli, da jih Popotnikovi sodelovalci in naročniki posnemajo?

Popotnikovo založništvo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Najvažnejša novica je odgovor ministra Pražaka na ugovarjanje nemčurja in kranjskega grofa Taufererja v državnem zboru: minister pravi, da je kot najvišji nadzorovalni oblastnik plem. Waserja, podučil, kako se ima vesti zastran slovenskih vlog, ter da se ima zaprej ravnati po ministerski naredbi od 15. oktobra 1881, ter rabiti slovenske tiskovine. Naši poslanci so z odgovorom zadovoljni, ako še minister odpravi nepovoljne nam Slovincem določbe iz 1862, 1866 in 1867, ter zaukaže takoj uvesti slovenske tiskovine, kar je plem. Waser nedavno odložil še za eno leto. Sploh pa Slovenci vidimo, kako se nam je za vsako piko narodne jednako-pravnosti v sodnijah boriti. — Naši in ogerski poslanci sešli so se na Dunaji, da dovolijo 8 milijonov goldinarjev, potrebnih za vojsko v Dalmaciji, Hercegovini in Bosni. Utegne pa še premalo biti, kajti število vstajev se množi. Listi dunajski pravijo, da jih je 15.000, med temi 5000 Črnogorcev. Na jugu od Sarajeva strežejo nad Fokoš prodreti do srbske meje in našo vojsko v Plevljah nastanjeno odrezati; od 16.—26. januarja štejejo vladni listi 8 bojev, mrtvih je uže več oficirjev in vojakov; iz Metkoviča poročajo, da se okolo Bileka, Stolca in Gačke vršijo srditi boji vsak den, v jednom boji palo je baje 100 vstajev, v Metkovič pripeljanih je 40 ranjenih vojakov. Dalje poroča dnes „Grazer Zeitung“ kako je 26. in 27. jan. generalmajor Czveits iz Mostara in Nevesinj nad Luke v Glavatičevo do Naretve prodrl z 2 bataljonoma 3. regimenta in 26. lovskim bataljonom in 1 gorsko baterijo, trčil na 1000 vstajev, ki so močno streljali in se potem umaknili; drugi den so pa naši vojaki šli nazaj, nadlajtnant Urban je mrtev, nekoliko vojakov ranjenih; dne 30. jan. bil je boj pri Koritu, vstaji so se umaknili nazaj črez črnogorsko mejo. — Državnega

zboru odsek železniški je vladi priporočil staviti železnico od Celja do Spodnjega Drauberga. Vlada je voljna rodbine k vojakom pozvanih rezervistov iz državne blagajnice podpirati. Sprva bode le najmlajše letnike sklicavalo pod orožje. Postava za novi davek od poslopij je bil sprejet. — V ogerskem državnem zboru so magjarski poslanci nemške Saxe hudo napali, ker trpijo, da pri njih rogovili „Deutscher Schulverein“, ter so Nemce zvali „magjarožreče“. Nemci so odgovarjali, da hočejo Magjari vse druge narode požreti, v Budimpešti je 120.000 Nemcev brez nemških šol. (Oho! da se 120.000 Slovincem koroškim jednako godi, to pa je Nemcem liberalcem prav.)

Vnanje države. Francoski Jud Gambetta je propal v zbornice poslancev, ki se tega glavača bojijo, ter odstopil; komaj 72 dni je trebalo, da se ga je Francoska naveličala, novo ministerstvo je sestavil Freicinet in vanj sprejel Say-ja in Ferry-ja, kojih slednji je Jud prvi pa hlapec Judov Rothschildov, ki so na borzi ravno te dni uničili denarstvenega nasprotnika Bontouxa. Ta je zgubil vse denarje in vsi njegovi okolo 30 milijonov frank. Jud Rothschild je zmagal po silnih zvijačah. — Nemški cesar ljubi Bismarka in čisla toliko, da mu hoče sedaj podeliti čast in naslov vojvode Lauenburškega. — Ruske novine poročajo, da so Bolgari močno razburjeni, ker se bojijo prodiranja avstrijske vojske v Solnu, zato nabirajo prostovolcev bosenskim in hercegovskim vstajem v pomoč. — Srbska vlada je prepovedala za hercegovske vstaje nabirati denarjev. — Črnogorski knez je ukazal kordon postaviti kraj avstrijske meje. — Egiptovski narodnjaki hočejo iztirati vse tujce, Angleže, Francoze, Italijane in Nemce. — Italijanski rovarji pod Garibaldiem rovljejo zopet marljivo zoper Avstrijo; vlada jim pa skoz prste gleda. — Turški sultan in nemški cesar postala sta prijatelja in si drug drugemu pošiljata ordne. — V severni Ameriki obsodili so k smrti morileca Guiteauja, ki je predsednika republike, Garfielda, lani bil tako obstrelil, da je ta po strahovitem trpljenji moral umreti.

Za poduk in kratek čas.

Iz potne torbice.

V. V Brežicah sem ostal četeri dni in se radoval v majhnem slovenskem mestu, katero po pravici slovensko imenujemo. Med tem sva napravila s prijateljem tudi izlet na bližnjo Hrovaško k „Fabriki“ ali Savskemu marofu, kjer kvas delajo. Tudi takrat sem hodil prek Sotle, pa kako sem se začudil, ko tudi tu nisem nobenega Nemca našel, da bi bila saj malo opravičena „deutsche Sotl“. Mislil sem si, menda so pod vodo pa se le včasih nad vodo prikažejo. V Brežicah pravijo: če se krapavca zeseka in v ogenj vrže, nastane iz nje coprne; če se drska in naenkrat obstoji, je znamenje, da je coprneca blizu. Kdor na praz-

nik na drevo gre, tega gotovo kača piči. Kdor pri kopanju kaj napravi, mora še to dvakrat potem narediti; drugače ga kača piči.

Sava je po silnem deževanju narastla, da nisem mogel pri Brežicah čez njo, ker brodniki niso upali voziti. Moral sem toraj iti iz Brežic v Videm in tu čez Savo. Popotnik, kateri je v prijetnem in njemu ljubem kraju malo časa na svojem potovanju živel, ne more pozabiti tega kraja. Tudi jaz ne pozabim Brežic in z veseljem se bodem spominjal na ta ljubljeni kraj in na gostoljubno A. družino, kateri še srčno za njeno gostoljubnost zahvaljujem. — Od Brežic proti Vidmu sem se zopet približeval bregovom in majhnim hribom na desni, na levi pa še sem le daleč na uni strani Save videl goré. Še prej ko sem mislil, sem prišel v Videm, odtod pa sem jo mahnil čez Savo na Kranjsko.

Majhno mesto, Krško, stoji Vidmu nasproti. Na eni strani se Save na drugi pa hribov dotika in skoraj bi rekel, da se iz Krškega samo voda, bregovi in nebo vidi. Belo mesto me je mikalo, da sem si ga malo ogledal in tudi tukaj sem to zapazil, kar v Brežicah.

Iz Krškega sem jo mahnil po veliki cesti proti Kostanjevici. Kdor je že potoval iz Ptuja v Dornovi ali iz Maribora proti Ptuju, vidi v tej poti podobo ceste iz Krškega v Kostanjevico. Vasi so le redke, polje se razprostira in le precej daleč od glavne ceste so stale vasi. Dalje sem šel, dalje sem bil odstranjen od hribov na desni, ali vedno bliže sem bil hribom in bregom na levi. Ne bodem pozabil, kako mi je majhna cerkev na polji nagajala. Videl sem jo že menda kako poldrugo uro daleč na polji in videla se je blizu, ali cesta se je zavijala zdaj sem, zdaj ta in srečen sem bil, ko sem bil mimo te cerkve. Tudi pot je bila posuta, da sem težko korakal. Ko pa sem dospel na veliko cesto, ktera iz Brežic drži, sem zopet leži stopal, ker je bila pot gladka. Tu so se že na obeh straneh prikazovali hribi, kateri so mi poprej na desni skorej izginili iz očes. Sedaj je bila pot prijetna in urno sem dalje korakal, dokler ne prispem v Kostanjevico. Mesto so Nemci krstili „Landstrass“ ter ima še precej prijetno lego, na otoku „vmanje ali lene“ Krke. Mesto je majhno, še menjše ko Krško, vendar je imenitno. Tukaj so se branili naši pradedje proti krvoločnim Turčinom in se bojevala za vero, dom in cesarja. Tu je bil tudi imeniten samostan nekoliko od mesta oddaljen, kateri je pa sedaj posvetna last, ker je cesar Jožef II. menihe pregnal. Iz Kostanjevice dalje že pot ni več tako po ravnici držala, kakor poprej, kmalu se je zvišala, kmalu znižala; le proti sv. Jerneju je bila zopet ravnina, da sem že od daleč imenovani kraj videl. Okolo in okolo pa so videti bele cerkve ali po ravninah ali po bližnjih hribih.

Ko pridem v gozd, zaslišim krič in zagledam dim, ki se je iz hoste vlekel. Mislil sem si,

da so pastirji, ter sem si ravno hotel nekaj v dnevnik zapisati, ko pred mene na pol naga deček in deklica stopita in me prosita darů. Takoj spoznam, da sta ciganke. Da bi se ju vendar rešil, jima dam majben dar. Ali to je cigansko kri še le bolje vjunačilo in začela sta upiti na vse grlo. Zdaj stopi iz hoste na levi par ciganov in ciganjic. Ne vem, kako je bilo, da so začeli za menoj bežati, in jaz — dasiravno so me noge bolele — sem vendar jo pobrisal kakor zajec. In kako je ta ciganska drubal za menoj upila in bežala! Ne vem, kaj bi z menoj naredili, ko bi me dobili. K sreči je gozd henjal in tudi cigani si dalje niso upali iz hoste. Ko sem se vstavil, mi je srce trlo, da bi še se tega bil skoraj vstrašil. Ko sem si silnega bežanja počil, sem jo mahnil dalje, in sem prišel do Novega mesta. Prvi slovenski napis, kterega sem videl, se je glasil: „gostilnica pri lipi“. Vendar se nisem za to zmenil, temuč mahnil sem jo prek Krke po mosti v pravo mesto. (Dalje prih.)

Smešnica 5. Mlatiča in kmet so merili pšenico na škednji. Namerili so 69 mernikov, kmet pa nevoljen zareži: „Sedemdesetega pa imata v slami.“ Na kar potegne en mlatič žakelj pšenice iz parme in ga trešči pred osupljenega kmeta, in reče: „Ej, ti je sam hudič to povedal!“ F. Magdič.

Razne stvari.

(† *Umrli*) je preč. g. Martin Kovačič, kanonik, vodja lavant. duhovšnice dne 1. februarja ob 1. uri popoldne, star 54 let. Pogreb bode v petek 3. februarja ob 4. uri popoldne.

(*Svitli cesar*) in cesarjevič Rudolf sta za stavljenje novega šolskega poslopja v Kozjem darovala 200 fl.

(*Naglo umrl*) je celjski nadučitelj Janez Miklavec med tem ko se je št. Magdalenski nadučitelj A. Čeh obesil na plotu pokopališča v Pobrežji niže Maribora. Nesrečnik je bil učitelj jako čislán pri sv. Roprtnu in sv. Lenartu v Slov. goricah.

(*Preminol*), da se ne vé kam, je Miha Maričnik pri sv. Lovrenci v Puščavi.

(*Graški Slovani*) so ustanovili bralno društvo „Slovenska čitalnica“.

(*Posestnik Rimskih toplic*) g. Uhljeh je umrl 51 let star.

(*Puntarsk list*) bo skoraj „Cillier Zeitung“, kajti jej ni po volji, če kdo povdarja, da imamo v Avstriji cesarju zvesto prebivalstvo, ker takšne besede prišteva praznim besedam ali „frazam.“

(*Tagespošta vrezala*) je se trdeč, da je korškim Slovincem okrajni šolski svet v Wolfsbergu ponujal slovenskih šol. To ni mogoče, kajti v Lavantskeji dolini, kder je Wolfsberg, so sami Nemci.

(*Riškonto*) z zadeto terno v znesku 348 fl. je dekli M. Remšakovje v Celji ukradla Urša Cizejeva.

Ko je po nekem fantu hotela v Žagerjevej lote-
rijnej pisarnici denarje vzdigniti dati, so fanta
zgrabili in za tatinjo zvedeli.

(*Mrtvo telo*) 9¹/₂ leta starega Janeza Čreš-
nar, sina gostača Mihaela v Portovski goši, našli
so blizu Oplotnice. Telo ni imelo glave, ne srca,
ne rok, in noge so bile pri kolenu odrezane.
Fant je pred 6 tedni zginil, ter je bil gotovo si-
lama umorjen. Umora sumljiva je bila lastna
njegova mati Roza rojena Rataj, iz Žič doma, in
je zaprta.

(*„Celjsko učiteljsko društvo“*) ima v četrtek
9. februarja v prestorih celjske okoliške šole svoje
drugo letošnje zborovanje. Na dnevnem redu je:
a) Odobrenje zapisnika zadnje seje. b) Dopisi
društvenemu vodstvu. c) „Žveplo“, učilni poskus
za višjo stopnjo na ljudski šoli; gov. g. M. Ko-
kot. d) Volitev novega predsednika in pevovodje.
e) Poročilo pregledovalcev društvenih računov.
f) Nasveti. Odbor.

(*V Pavlovcih*) nad Ormožem je Jožef Koci-
per s sekiro po glavi lopnil Katarino Košičevo v
njenej hiši pri vinogradu, ter, ker ni bila hitro
mrtva, zadržgnol, kot mrtveca čedno opravil in na
pravico položil, potem pa denarje in boljše reči
pobral. Še le po rednem pogrebu se je zločinstvo
izvedelo in zločinec ugrabil.

(*Pogorel*) je 11. t. m. župan v Stari cesti,
gosp. Jožef Šijanec. Ogenj je uničil gospodarsko
poslopje od hiše pa streho, mož in žena sta se
opekla; škoda znaša 650 gl.; zavarovanščina
250 gl. Večjo nesrečo zabranili so vrli gasilci,
kojim se tukaj izreče javna zahvala.

(*Nemški „Volksbildungsverein“*), ki izdaje
„Dorfbote“ imel je lani 8334 dohodkov in 6350
gl. stroškov. V odboru so skoraj sami penzijo-
nisti, profesorji, uradniki, advokati, ki imajo do-
volj penez.

(† *Juri Križaj*), dekan v Kamniku in častni
kanonik papežev je umrl 21. t. m. v 73. letu
svojega življenja.

Loterijske številke:

V Gradci 28. jan. 1881: 48, 39, 50, 35, 59.
Na Dunaji „ „ 44, 89, 30, 52, 13.

Prihodnje sročkanje: 11. februarja 1882.

3—3

Lepo posestvo.

Prostovoljno se prodaja lepo posestvo v
Vohovi, Hočke fare pri Mariboru hiš. št. 31. in 5. Hiša lepo zidana in z opeko krita
stoji kraj velike ceste sredi vasi, zraven je
novo gospodarsko poslopje z opeko krito,
vrt, njive, travniki, gozdi, vkup 34 oralov.
Pod hišo so prostorne obokane kleti. Ob
enem se prodaja vsa živina, pohištvo, gospo-
darska sprava itd. Več pové posestnik sam.

2—3

Mešnik

v stalnem pokoji, želi pod labkimi pogoji prevzeti
opravljanje božje službe, najrajši pri kaki pod-
družnici. — Več se izvé pri opravištvu „Slov.
Gospodarja“.

Ponudba.

Iz proste roke se prodaja posestvo, ki
meri: 13 oralov 632°, namreč 1420° vino-
grada, 4 oralov 623° njiv, 5 oralov 1100°
gozda, ostalo pašnik in travnik. Stanovanje
je zidano v dobrem stanju, 2 izbi, podze-
meljska obokana klet, pri gospodarskem po-
slopju tudi mesnica; pogoji so prav ugodni.
Cena se zve pri podpisani posestnici sami
v Žerovincih pri Ljutomeru hiš.-št. 15.

Marija Zelko.

2—3

Učenca,

ki slovenski in nemški govori in dobra šolska
spričevala ima, vzame takoj v svojo štacuno me-
šanega blaga

Mat. Zemljč,

trgovec v Ljutomeru (Luttenberg).

Pisarico v loterijno pisarnico

sprejme posestnik loterijne nabiralnice v Za-
gorji (Sagor, Südbahn). Plača je 60 fl., po-
strežba prosta s hrano, perilom, obleko vred.
Umeti pa ima nemški in slovenski in v za-
pisovanji loterijnih števil in pisarij spretna
biti. Več pové tudi „Slov. Gospodar“ v
Mariboru.

2—3

Ptujsko prašno polje in njegovo obdelovanje.

Obdarjena razprava.

Spisal

Miroslav Müller,

tajnik c. kr. kmetijske družbe, gospodarski
voditelj c. kr. depôta za remonte v Piber-ji
Nemško in slovensko. Cena 30 kr. a. v.
s poštino vred 35 kr. Dobiva se v
bukvarnico Karl Wohlfarth, Graz,
Sporgasse 8.

1—3

Hiša na prodaj.

Dne 15. februarja ob 11. uri opoldne se bode hiša rajnega vpokojenega č. g. župnika Antona Klemenčiča v Mühlgasse št. 48 v Mariboru po javni dražbi prodajala. Cena ji je 2200 fl. Več se izve pri g. c. k. notarji Dr. Radaji in pri sv. Magdalenskem kaplanu Jakobu Cafu.

1—2

Priporočba nove knjige.

Knjigotržec g. **W. Blanke v Ptuji** (Pettau) je novo, predelano izdajo knjige

Marija žalostna mati

založil. Knjiga zapopada pobožnosti in premišjevanja na čast Materi božjej 7 žalostij ter sodi posebno za bližnji postni čas, ko bratovščina Marije 7 žalosti opravlja svoje pobožnosti.

Velja névezana **25** kr., vezana **50** kr., okusno vezana v usnji **90** kr.

2—3

Lepo posestvo

se prostovoljno proda tik ceste v Ribenci št. 30. Hiša je lepo zidana in z opeko krita, ima 3 sobe, kuhinjo v nadstropji 2 sobi, 2 obokani kleti, lepa 2 gospodarska poslopja, velik vrt, sadunosnik, 8 oralov polja, 10 oralov travnika in paše, 21 oralov gozda, vkup 39 oralov 220□⁰, eno kočo, ktera 40 fl. dohodka na leto vrže, lastni 2 žagi, zidan mlin na dva tečaja vse v dobrem stanu, ne cenim veliko in dam, kdor kupi, pogoje v obrokah za plačati. Hiša je primerna za č. g. duhovnike penzioniste, in za gospode trgovce vsakega podjetja.

Več pové lastnik

Jakob Kellner,

pri sv. Lovrenci v Puščavi;

1—3

pošta: St. Lorenzen a. d. Kärntner-Bahn.

Sveče iz pravega voska.

Po najnižej ceni prodava voščene sveče, narejene iz čistega bučelnega voska, ki jako varčno gorijo in tudi preveč ne krgajo ali plavijo.

M. Gert,

svečar in medičar v Mariboru
v gosposkej ulici.

3—3

Dunajsko zavarovalno društvo na Dunaji.

Poroštvenska zaloga:

goldinarjev 4.500.000 av. velj.

„Dunajsko zavarovalno društvo“ zavaruje

zastonj v prvem leti,

če kdo **na 6 let** da zavarovati:

hiše, gospodarska poslopja; pri takšnih zavarovanjih prične vplačanje še le v 2. leti in se završuje potem v 5letnih rokih.

Generalni zastopnik v Gradci

G. MICORI

na Jakominijevem trgu št. 11.

11—12